

פניני מבשר טוב

ליקוטי אמרים מתורת כ"ק אדמו"ר שליט"א
מביאלא

פרשת בהר בחוקותי

נמצא מדברי המדרש, שעיקר הקושי של שומרי השביעית, ומשום כך נקראו גיבורי כח, הוא משום שיש להם נסיון תמידי יום יום, במשך שנה שלימה, שנכנסים בכל יום לכרמיהם ורואים שם אנשים הקוטפים פירותיהם שנזרעו בעמל רב, ומסתובבים ועושים בתוך שדותיהם כשלהם.

ואיתא בירושלמי תרומות [מז.]: "והוה ר"ש בן לקיש שאיל ליה, והוא לא מגיב. שאיל ליה והוא לא מגיב, אמר ליה מהו הכין, אמר ליה כל האיברים תלוין בלב, והלב תלוי בכיס. אמר ליה ומהו כן, א"ל ומהו את כן, א"ל איקפחת בעלי קנייה", ע"כ. הרי שלא יכל רבי יוחנן להשיבו לריש לקיש משום שהיה לו הפסד ממון באותו היום.

נמצא שחסרון הממון מסלק מהאדם את ישוב דעתו, ולבא בכסא תליא. וזהו גבורתם של שומרי שביעית, שרואים יום אחר יום במשך שנה שלימה איך שכספם כלה, ושדותיהם הפקר, ושותקים ואין אומרים דבר. וכח זה קיבלו ישראל בשעת קבלת התורה, שיוכלו לעמוד גם בפני נסיונות כאלו, וגם על זה בא הבטחת השם יתברך:

משמיטה נלמד שאפשר לעמוד בכל המלחמות התמידיות

וַיִּדְבֶּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּהַר סִינִי לְאָמֹר. (כה א) הנה, כתב רש"י "מה ענין שמיטה אצל הר סיני, והלא כל המצות נאמרו מסיני, אלא מה שמיטה נאמרו כללותיה ודקדוקיה מסיני, אף כולם נאמרו כלולתיהן ודקדוקיהן מסיני".

ומקשים הקדמונים, וכי יעלה על דעתך לומר שכל התורה לא נאמרה מסיני, ולמה צריך ריבוי מיוחד לזה, ועוד שהרי כבר השמיענו בריש פרשת משפטים מייתור הוא"ו דואלה המשפטים 'מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני'. ומה צריך ריבוי נוסף בענין שמיטה שכמו ששמיטה נאמרה מסיני אף כל התורה ודקדוקיה. [וכו.].

והנה בענין שמיטה, איתא במדרש רבה [ויק"ר א א]: "גבורי כח עושי דברו, [תהלים קג]. במה הכתוב מדבר, א"ר יצחק: בשומרי שביעית הכתוב מדבר, בנוהג שבעולם אדם עושה מצוה ליום אחד לשבת אחת לחודש אחד, שמא לשאר ימות השנה ודין חמי חקליה ביירה כרמיה ביירה ויהבי ארנונא ושתיק, היש לך גבור גדול מזה", ע"כ.

הששית ועשת את התבואה לשלש השנים". וכבר מביא בסה"ק נועם אלימלך, מאחיו הקדוש רבי זושא זי"ע, ששמע שלולי השאלה לא היה צריך לצווי. אמנם בכל זאת קשה, דהוה ליה להפסוק רק לכתוב "וצוית את ברכתי וכו'", וממילא מיושב הקושיא, ומדוע לתורה הקדושה להקשות שאלות מה שבני ישראל ישאלו, וסגי בתירוץ.

והנראה מזה, שזה כמעט מוכנס בטבע שאי אפשר שבני אדם לא ישאלו על זה שלא יעבדו שנה שלמה, ומידי הרהור לא יצאו, כמו שמצינו במלחמת מדין.

ועל כן התורה הקדושה רצתה שגם השאלה תהיה על פי תורה, ולא ח"ו בחינת רשע ששואל, אלא חכם, וכנגד ארבעה בני דברה תורה, והיינו שיש לכל אחד ואחד לתת תשובה על פי התורה הקדושה, בלא הכרח חכמות חיצוניות...

בהר תשד"ם לוגאנו

'וצוית את ברכתי', שיוכלו לנצח במלחמה תמידית כזאת.

וזה בא רש"י [בריש פרשת בהר], ללמדינו מדברי התורה כהנים: שלא רק שמיטה נאמרה בסיני, דהיינו שלא רק בשמיטה ניתן הכח להתמודד כנגד מלחמה תמידית - אלא אף בכל התורה כולה, בכל התרי"ג מצוות, בכלום ניתן הכח לכל יהודי לעמוד כנגדו יצרו, גם במלחמה תמידית כנתבאר, ואין יכול האדם לפטור עצמו בטענה, שאין לו כח להלחם כנגד מלחמות אלו, אלא אף כל התורה כולה: "כולן כללותיהן ודקדוקיהן מסיני".

שבועות פרק א'

גם השאלות בתורה צריכות להיות ע"פ התורה

וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית וגו'.
(כה ב)

והנה בפרשה דידן יש לשאול על צווי הש"ת, "וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית, וצוית את ברכתי לכם בשנה

• פרשת בחוקותי •

בן זול"ק: "אם בחוקותי תלכו, ואמרו רז"ל 'זה לימוד תורה', ואמר לשון "תלכו" - כלומר שתלכו תמיד ולא עומדין במקום אחד במדרגה אחת, אלא שתלכו תמיד, הלןך ועלה ממעלה למעלה בדביקות והתלהבות, עד שתגיעו למדרגה העליונה וכו'", עכל"ק.

ומבואר מדבריו הקדושים שזהו ציווי התורה "אם בחוקותי תלכו" שעשיית

חובת האדם להתקדם בעשיית המצוות

אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו. (כו ג)

ויבואר דהנה, תכלית עשיית המצוות הוא להתקדם ולהתעלות מקיום מצווה אחת לחבירתה ולא חלילה להישאר על מעמדו כשהיה קודם המצווה, אלא להתעלות ולהתקדש על ידי כל מצווה שעושה, וכמו שכתב בספה"ק בעל שם טוב [פרשתן אות

ופירש רש"י [שם]: "וחמשה מאה, ומאה רבבה, וכי כך הוא החשבון, והלא לא היה צריך לומר אלא מאה מכם שני אלפים ירדפו. אלא אינו דומה מועטין העושין את התורה למרובים העושין את התורה. ונפלו איביכם וגו': שיהיו נופלין לפניכם שלא כדרך הארץ". ע"כ. הרי שכתב שאינו דומה מועטין העושים את המצווה למרובים העושים. שבשעת שהמרובים עוסקים בתורה, בכוחם הגדול לפעול: שאפילו החלשים שבכם יהיה בכוחם לרדוף אחר האויבים, ויפילו מהם שלא כדרך הארץ.

וממה שאמרו שנכפל כוחם, שמחמשה נעשה מאה וממאה רבבה, מורה זה גם על עלייתם הגדולה ברוחניות. ולשון "רבבה" הוא על שם הריבוי שבהם, שמתרבה ומתברך. וכמו שבגשמיות נופלים האויבים לפני כוח המרובים, שלא כדרך הארץ, ובניסים גדולים למעלה מדרך הטבע. כן הוא גם ברוחניות, מרובה מאוד כוח הרבים, ופועל אף שלא כדרך הארץ, שלא יהיה כוח למקטרג לקטרג עליהם. וזהו כוחם המיוחד של ישראל, שכשהם אגודים ביחד ברבים, נעשה מזה מציאות חדשה, שונה בתכלית של אותו העולם הנקרא כל ישראל. שהוא מציאות אחרת ושונה לגמרי, ממה שכל אחד לבד.

אחדות ישראל פ"ד

זהירות בחינוך ללא נגיעות

וְאֶכְלֶתֶם בָּשָׂר בְּנִיכֶם וּבְשָׂר בְּנֵי יֶכֶם. (כו) (ט)

ונראה שענין זה נכלל במה שאמרה התורה בפרשת התוכחה 'ואכלתם בשר בניכם', והרי

המצוות צריכה להיות באופן זה של "תלכו" להתקדם ולהתעלות בעשיית המצוות, ולא להישאר באותה בחינה כל הזמן אלא להתקדם מכל מצווה ומצווה.

וזהו חיוב המוטל על כל אדם ואדם, דהיינו, שמלבד החיוב המוטל עליו בעצם קיום התורה והמצוות, ישנו כאן חיוב נוסף, להתקדם עם עשיית המצוות וללכת מעלה מעלה על ידי קיומם ולא להישאר חלילה על מעמדו.

וזהו יסוד גדול בעבודת השי"ת, שהאדם צריך להתקדם ולהתעלות על ידי עשיית המצוות, ולא די במה שעשה את המצווה בלבד, אלא צריך שישתנה גופו וכל מהותו על ידי עשיית המצווה, וכמו שפירש כ"ק אאמו"ר 'זצוקללה"ה בספה"ק חלקת יהושע את דברי התנא דבי אליהו [מגילה כח:] "כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא", ומבאר אאמו"ר 'זצוקללה"ה ש'שונה הלכות' היינו מלשון 'שינוי הליכות' שאדם שמשנה בכל יום את הליכותיו ומתקדם ממעלה למעלה אזי מובטח לו שהוא בן עולם הבא.

ויגבה לבו בדרכי ה' עמ' רלה

כח מרובים העושים מצוה – לפעול להעלות החלשים

וְרָדְפוּ מִכֶּם חֲמִשָּׁה מֵאָה וּמֵאָה מִכֶּם רַבְבָּה יִרְדְּפוּ וּגו'. (כו ח)

ראיה ברורה ליסוד זה, שגדל כח המרובים העושים מצווה, אפשר להביא מן הכתובים, ממה שנאמר בפסוק [ויקרא כו ז-ח]: "ורדפו מכם חמשה מאה, ומאה מכם רבבה ירדפו ונפלו אויביכם לפניכם לחרב".

ולא רק מקום עם 'שם טוב' וכדו', והן בשידוכים לקחת שידוך שבאמת מתאים לילד ויוכל לחיות בשלום ושלחה ונחת, ולא לחפש רק אנשים עשירים ובעלי שם וכדו' מה שלא מתאים לו. וילמד הסתום מן המפורש לפעול בכל ענייני החינוך רק לטובת הילד וללא נגיעות אישיות, וכך יוכל הילד לגדול כראוי לפי התכונות והנטיית שהטביע בו השי"ת, ויתעלה מעלה מעלה.

חינוך עמ' סג

יסוד הוא מהבעש"ט הקדוש שהתורה הקדושה היא נצחית ושייכת לכל אדם בכל מקום ובכל זמן, ולהאמור ענין זה עולה על הורים שמחנכים עם נגיעות של שם וכבוד ולא בודקים מה טוב לילד, שבכך מתקיים בהם קללה זו של 'ואכלתם בשר בניכם'.

וכאמור לא זו הדרך, אלא עיקר גדול בחינוך הוא להסתכל תמיד על טובת הילד, הן ביחס למוסדות החינוך, לשלוח למקום שמתאים לילד ושיכול להתעלות שם כראוי

תורת רבוה"ק

אם בְּחַקְתִּי תֵּלְכוּ וְגו' וְנִתְתִּי גִשְׁמִיכֶם בְּעֵתָם. (כו ג-ד)

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מספר, מה שסיפר לו הגה"צ רבי בן ציון קליין זצ"ל גאב"ד יסודות, כי פעם בשנת בצורת באו משלחת מאנשי ק"ק יסודות לרבינו החלקת יהושע זי"ע, וביקשוהו שיעתיר בעדם רנה ותפלה שיתכסו השמים בעבים וירדו גשמים, רבינו זי"ע נענה לעומתם בלשון הכתוב (שמות יד, יד) "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון", דתיבת ילח"ם מלשון לחם, והיינו שהשי"ת ישפיע לחם ופרנסה על ידי השתיקה בעת התפילה, ואכן קבלו עליהם לא לדבר בשעת התפלה, ונתברכו בגשמי ברכה לרוב. (אור עולם)

אִישׁ כִּי יִפְּלֵא נֶדֶר בְּעֶרְכָּךָ נִפְשֵׁת לֵה'. (כו ב)

לפדיון נפש, היה מרן הדברי בינה מביאלא זי"ע מעריך לפעמים "ערך נפשות" הנאמר בתורה בפרשת ערכין. דהיינו, שהיה פודה נפשות, לפי ערכם המוזכר בתורה, עם מטבעות של כסף. וזה היה ענין גדול וחשוב אצלו עד מאוד - אם כי לפי דעתו לא תמיד הועיל לו הענין הזה למטרה שעשאה. כמו שאמר פעם: "לו היה תמיד מצליח לי הענין הזה, כי אז הייתי בעל חוב גדול מזה".

וגם בצוואתו ביקש על ענין זה: "ואבקש מכל אחד ואחד שיש בכוחו ליתן לטובת נשמותי ... יתנו כפי ערך הכתוב בתורה לפי שנותי שאהיה בזמן פטירתי". (רביינו מאורי הגולה ח"ג עמ' פה)

וְתֵם לְרִיק פְּחָדְסָם. (כו ב)

מרן הרה"ק מאוסטרובא זי"ע בעל תולדות אדם, כאביו הקדוש לא רצה להרבות את גבולו בחסידים, וכוחות מרובים השקיע כדי לרומם ולנשא את אנשי שלומו ברוחניות, ולהדריכם בנתיבי אמונה ענווה וקדושה. הרה"ק רבי יצחק מנעשכין זי"ע המליץ עליו את הפסוק "ותם לריק כוחכם" - עם השלימות שלו [התמות'] יש בכוחו להכניס יראת שמים גם בכלי ריק. (המאורות הגדולים)